

**UCHWAŁA NR XXI/167/2020
RADY MIEJSKIEJ W HRUBIESZOWIE**

z dnia 29 kwietnia 2020 r.

**w sprawie sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie za
2019 rok oraz przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie za 2019 rok wraz z przedstawieniem potrzeb w zakresie pomocy społecznej, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hrubieszowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Anna Naja

Załącznik do uchwały Nr XXI/167/2020
Rady Miejskiej w Hrubieszowie
z dnia 29 kwietnia 2020 r.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2019
oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej

zgodnie z art.110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.
o pomocy społecznej
(j.t. Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.)

Marzec 2020 r.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie powstaniu trudnych sytuacji życiowych poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, natomiast potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny być uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie został utworzony Uchwałą Nr X/49/90 z dnia 14 marca 1990 r. Miejskiej Rady Narodowej w Hrubieszowie.

Celem utworzenia Jednostki była realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej na terenie miasta Hrubieszowa.

W kolejnych latach zakres przedmiotowy realizowanych przez Ośrodek zadań ulegał poszerzeniu i na koniec 2019 r. wynikał z następujących przepisów prawa:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
3. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
4. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
5. uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020,
6. ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
7. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne,
8. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej,
9. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
10. ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

11. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
12. ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
13. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
14. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
15. rozporządzenia z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”,
16. ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym.

Wysokość budżetu, w tym fundusz osobowy

Plan finansowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rok 2019 przyjęty został na poziomie **23 433 344,50** zł, co stanowiło 29,28% budżetu Gminy Miejskiej Hrubieszów, tj. z kwoty 80 024 441,00 zł. Zrealizowane wydatki to kwota **23 199 449,66**zł (99,00% przyjętego planu). Wypracowano dochody na ogólną kwotę **424 164,44** zł (112,20% planu).

Na wymieniony powyżej budżet, wraz z dochodami na rzecz budżetu Państwa, składały się następujące źródła finansowania:

Budżet państwa (zadania zlecone)

1. Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami.
2. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne.
3. Zasiłki dla opiekunów.
4. Świadczenia alimentacyjne.
5. Składki na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalno-rentowe od świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, zasiłków dla opiekuna.
6. Koszty zatrudnienia trzech pracowników realizujących świadczenia rodzinne i alimentacyjne oraz pozostałe częściowe koszty utrzymania związane z realizacją świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych.
7. Wydawanie Kart Dużej Rodziny.
8. Wynagrodzenie dla opiekunów prawnych sprawujących opiekę nad osobą ubezwłasnowolnioną wraz z kosztami obsługi.
9. Dodatki energetyczne oraz koszty obsługi zadania.

10. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
11. Świadczenia wychowawcze oraz koszty obsługi zadania.
12. Świadczenia „Dobry Start” oraz koszty obsługi zadania.

Zadania własne Gminy dotowane z budżetu Państwa:

1. Zasiłki stałe, zasiłki okresowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych.
2. Koszty utrzymania Ośrodka (częściowa dotacja).
3. Koszty zatrudnienia asystentów rodziny w ramach „Programu asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”.
4. Pomoc finansowa, świadczenia w naturze oraz posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
5. Usługi opiekuńcze realizowane w ramach Programu "Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych - edycja 2019”.

Zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej Hrubieszów:

1. Zasiłki celowe.
2. Specjalne zasiłki celowe.
3. Sprawianie pogrzebu.
4. Zdarzenie losowe.
5. Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej.
6. Udzielanie schronienia i posiłku osobom bezdomnym.
7. Zapewnienie 20% wkładu własnego do programu „Posiłek w szkole i w domu”
8. Usługi opiekuńcze.
9. Współfinansowanie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.
10. Dodatki mieszkaniowe.
11. Koszty utrzymania Ośrodka.
12. Ubezpieczenie zdrowotne dla uczestników Centrum Integracji Społecznej.

W ogólnym planie finansowym na rok 2019 – 23 433 344,50 zł, kwota 20 482 302,50 zł (87,41%) pochodziła z budżetu Państwa, wydatki – 20 376 804,15 zł (99,48%), natomiast kwota 2 951 042,00 zł (12,59%) pochodziła z budżetu Gminy Miejskiej Hrubieszów, wydatki 2 822 645,51 zł (95,65%).

W ramach tak skonstruowanego planu finansowego kwota 21 475 865,50 zł (91,65%) stanowiła zabezpieczenie realizacji zadań wykonywanych przez Ośrodek, w tym: 19 789 319,50zł (92,15%) budżet Państwa, 1 686 546,00 zł (7,85%) budżet Gminy Miejskiej, 1 957 479,00 zł (8,35%) - koszty obsługi (692 983,00 zł (35,40%) budżet Państwa, 1 264 496,00 zł (64,60%) budżet Gminy Miejskiej).

W ogólnych kosztach obsługi kwota 1 689 040,00 zł (86,29%) związana była z kosztami zatrudnienia kadry MOPS (fundusz osobowy), w tym kwota 608 473,00 zł (36,02%) budżet Państwa, budżet Gminy Miejskiej to kwota 1 080 567,00 zł (63,98%).

Z wykazanego powyżej planu związanego z kosztami obsługi, wykorzystano ogółem 1 883 632,72 zł (96,23%), z budżetu Państwa – 687 048,04 zł (36,47%), z budżetu Gminy Miejskiej – 1 196 584,68 zł (63,53%). W ogólnej kwocie wydatków związanych z obsługą, wydatki na pokrycie kosztów funduszu osobowego wyniosły ogółem 1 640 006,00 zł (87,07%) – budżet Państwa 605 989,44zł (36,95%), Gmina Miejska Hrubieszów 1 034 016,56zł (63,05%).

Nadmienia się, że w ogólnej kwocie wydatków na fundusz osobowy, tj. 1 640 006,00 zł, kwota 102 491,62 zł zabezpieczała dodatkowe wynagrodzenie roczne, kwotę 7 155,00 zł przeznaczono na wypłatę nagród jubileuszowych dla 2 pracowników oraz kwotę 34 830,00 zł przeznaczono na wypłatę odprawy emerytalnej dla 1 pracownika w związku z wypłatą odprawy emerytalnej.

Z powyższych ustaleń wynika, że faktyczne wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – w roku 2019 – związane z wynagrodzeniami zatrudnionych w Jednostce pracowników, bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych, wyniosły 1 495 529,38 zł, tj. (6,38% ogólnego wykonania planu finansowego).

Plan finansowy na rok 2019 przyjęty na kwotę 23 433 344,50 zł, wykonano na kwotę 23 199 449,66 zł. tj. 99,00% ogólnego planu.

Szczegóły planu finansowego na rok 2019, uwzględniający dochody i wydatki, zawierający właściwą klasyfikację budżetową, źródła finansowania poszczególnych zadań i ich wysokość oraz poziom wykonania planu finansowego ujęty został w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

DOCHODY:

Rozdział	Plan 2019 r.	Wykonanie 2019 r.	%
85501 – Świadczenia wychowawcze	-	15 800,72	
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w latach poprzednich.	-	14 472,67	
Zwrot odsetek od nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w latach poprzednich	-	1 328,05	
85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.203203	284 200,00	278 486,17	97,99
Zadania zlecone:			
Koszty upomnienia	-	23,20	
Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w latach poprzednich	-	1 071,42	
Odsetki od funduszu alimentacyjnego wyegzekwowanego przez komorników oraz odsetki od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w roku bieżącym.	-	133 284,03	
Zwroty zaliczki alimentacyjnej wyegzekwowanej przez komorników	-	13 111,19	
Zwroty funduszu alimentacyjnego wyegzekwowanego przez komornika.	284 200,00	122 764,86	43,20
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego w latach poprzednich.	-	8 231,47	
85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami	-	3,02	

ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów			
Zwrot ubezpieczenia zdrowotnego od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.	-	3,02	
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej.	-	124,54	
Zwrot ubezpieczenia zdrowotnego od nienależnie pobranych zasiłków stałych.	-	124,54	
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.	-	3 518,28	
Zwrot nienależnie pobranych zasiłków okresowych w latach poprzednich.	-	3 518,28	
85216 – Zasiłki stałe	-	5 496,76	
Zwrot nienależnie pobranych zasiłków stałych w latach poprzednich.	-	5 496,76	
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	-	0,38	
Odsetki bankowe	-	0,38	
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	93 850,00	120 454,57	128,35
zadania własne- odpłatność za usługi opiekuńcze	76 000,00	103 076,68	135,63
zadania zlecone- odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze.	17 850,00	17 377,89	97,36
85230 – Pomoc w zakresie dożywiania	-	280,00	
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych na żywność w latach poprzednich.	-	280,00	
Razem	378 050,00	424 164,44	112,20

WYDATKI:

Rozdział	Plan na 2019 rok	Wykonanie za 2019 rok	%	Wykonanie zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej	Wykonanie zadania zlecone, własne finansowane z budżetu państwa
85202 – Domy pomocy społecznej	368 178,00	367 696,81	99,87	367 696,81	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej</i>	368 178,00	367 696,81	99,87	367 696,81	-
85203 – Ośrodki wsparcia	14 250,00	8 458,06	59,35	8 458,06	-
<i>Wydatki związane z opłacaniem kosztów pobytu osoby w Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży</i>	14 250,00	8 458,06	59,35	8 458,06	-
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	40 080,00	39 383,02	98,26	4 121,55	35 261,47
-zadania własne (dotowane z budżetu państwa i Gminy Miejskiej)	40 080,00	39 383,02	98,26	4 121,55	35 261,47
<i>Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za niektóre osoby uprawnione do zasiłku stałego oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej</i>	40 080,00	39 383,02	98,26	4 121,55	35 261,47
85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	574 113,00	530 577,96	92,42	80 939,73	449 638,23
-zadania własne (zasiłki celowe -	108 935,00	80 939,73	74,30	80 939,73	-

finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)					
-zadania własne (zasiłki okresowe w całości dotowane z budżetu państwa)	465 178,00	449 638,23	96,66	-	449 638,23
85215 - Dodatki mieszkaniowe	451 666,00	450 369,13	99,71	436 071,12	14 298,01
- zadania własne (dodatki mieszkaniowe - finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	436 800,00	436 071,12	99,83	436 071,12	-
- zadania zlecone w tym:	14 866,00	14 298,01	96,18	-	14 298,01
<i>dotatki energetyczne</i>	<i>14 575,00</i>	<i>14 017,66</i>	96,18	-	<i>14 017,66</i>
<i>koszty utrzymania</i>	<i>291,00</i>	<i>280,35</i>	96,34	-	<i>280,35</i>
85216- Zasiłki stałe	521 414,00	518 618,99	99,46	-	518 618,99
Zadania własne (dotowane z budżetu państwa)	521 414,00	518 618,99	99,46	-	518 618,99
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	1 449 510,00	1 385 015,84	95,55	1 086 919,84	298 096,00
-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	1 151 414,00	1 086 919,84	94,40	1 086 919,84	-
-zadania własne (dotowane z budżetu państwa)	296 269,00	296 269,00	100,00	-	296 269,00
- zadania zlecone (dotowane z budżetu państwa)	1 827,00	1 827,00	100,00	-	1 827,00
w tym fundusz osobowy: (wynagrodzenie – 957075,11 , dotatkowe wynagrodzenie roczne – 72426,83 oraz pochodne – ZUS od wynagrodzeń – 186 300,37)	1 265 208,00	1 215 802,31	96,10	936 483,31	279 319,00
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	<i>184 302,00</i>	<i>169 213,53</i>	<i>91,81</i>	<i>150 436,53</i>	<i>18 777,00</i>
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	731 094,50	705 727,13	96,53	428 303,50	277 423,63
-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	438 984,00	428 303,50	97,57	428 303,50	-
-zadania własne (finansowane z programu - Edycja 2019)	34 761,50	30 044,00	86,43	-	30 044,00

-zadania zlecone	257 349,00	247 379,63	96,13	-	247 379,63
85230 - pomoc w zakresie dożywiania	300 000,00	300 000,00	100,00	60 000,00	240 000,00
-zadania własne (udział własny gminy w programie "Pomoc państwa w zakresie dożywiania")	60 000,00	60 000,00	100,00	60 000,00	-
-zadania własne (udział budżetu państwa w programie "Pomoc państwa w zakresie dożywiania")	240 000,00	240 000,00	100,00	-	240 000,00
85295 – Pozostała działalność	30 000,00	29 931,50	99,77	-	29 931,50
w tym fundusz osobowy: (dodatki specjalne – 11 684,17, oraz pochodne – ZUS od dodatków specjalnych – 2 298,29)	14 033,00	13 982,46	99,64	-	13 982,46
Pozostałe koszty związane z realizacją projektu	15 967,00	15 949,04	99,89	-	15 949,04
85501 – Świadczenia wychowawcze	12 193 670,00	12 162 942,42	99,75	-	12 162 942,42
Świadczenia wychowawcze	12 036 000,00	12 010 234,81	99,79	-	12 010 234,81
w tym fundusz osobowy: (wynagrodzenie – 93 938,84, dodatkowe wynagrodzenia roczne – 6 314,00 oraz pochodne – ZUS od wynagrodzeń – 18 931,71)	121 115,00	119 184,55	98,41	-	119 184,55
Pozostałe koszty utrzymania	36 555,00	33 523,06	91,71	-	33 523,06
85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	5 801 671,00	5 760 724,74	99,29	44 005,64	5 716 719,10
-zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej w tym:	44 671,00	44 005,64	98,51	44 005,64	0,00

<i>fundusz osobowy: (wynagrodzenie-31 231,00, dodatkowe wynagrodzenie roczne – 2 405,69 oraz pochodne - ZUS od wynagrodzeń – 6 529,76)</i>	40 335,00	40 166,45	99,58	40 166,45	0,00
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	4 336,00	3 839,19	88,54	3 839,19	0,00
<i>-zadania zlecone w tym:</i>	5 757 000,00	5 716 719,10	99,30	-	5 716 719,10
<i>świadczenia rodzinne, dodatki do św. rodzinnych, św. pielęgnacyjne, zasiłki dla opiekuna, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, ubezpieczenie społeczne od niektórych św. pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna oraz specjalnych zasiłków opiekuńczych</i>	5 598 764,00	5 559 186,32	99,29	-	5 559 186,32
<i>fundusz osobowy: (wynagrodzenie 115 726,71, dodatkowe wynagrodzenie roczne – 9 505,61 oraz pochodne – ZUS od wynagrodzeń – 23 533,95)</i>	149 245,00	148 766,27	99,68	-	148 766,27
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	8 991,00	8 766,51	97,50	-	8 766,51
85503 – Karta Dużej Rodziny	2 093,00	1 923,64	91,91	-	1 923,64
<i>- zadania zlecone</i>	2 093,00	1 923,64	91,91	-	1 923,64
85504 – Wspieranie rodziny	658 908,00	656 132,36	99,58	65 659,20	590 473,16
<i>- zadania własne (dotowane z budżetu państwa)</i>	30 267,00	30 267,00	100,00	-	30 267,00
<i>-zadania własne (finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)</i>	68 411,00	65 659,20	95,98	65 659,20	-
<i>- zadania zlecone</i>	560 230,00	560 206,16	100,00	-	560 206,16
<i>w tym fundusz osobowy: (wynagrodzenia –80 303,00, dodatkowe wynagrodzenie roczne – 6 138,32 oraz pochodne - ZUS od</i>	102 740,00	102 104,26	99,38	57 367,10	44 737,16

wynagrodzenia – 15 662,94)					
<i>Pozostałe koszty utrzymania</i>	14 068,00	11 928,10	84,79	8 292,10	3 636,00
<i>Świadczenia „Dobry start”</i>	542 100,00	542 100,00	100,00	-	542 100,00
85508– Rodziny zastępcze (zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	64 747,00	59 364,20	91,69	59 364,20	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych</i>	64 747,00	59 364,20	91,69	59 364,20	-
85510 – Placówki opiekuńczo – wychowawcze (zadania własne finansowane z budżetu Gminy Miejskiej)	177 114,00	168 110,05	94,92	168 110,05	-
<i>Częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</i>	177 114,00	168 110,05	94,92	168 110,05	-
85513 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające pobierające zasiłki dla opiekunów zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna	41 478,00	41 478,00	100,00	-	41 478,00
<i>Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za niektóre osoby uprawnione do świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekuna, specjalnych zasiłków opiekuńczych</i>	41 478,00	41 478,00	100,00	-	41 478,00
85595 – Pozostała działalność	13 358,00	12 995,81	97,29	12 995,81	-
-zadania własne finansowane z	13 358,00	12 995,81	97,29	12 995,81	-

budżetu Gminy Miejskiej)					
Razem	23 433 344,50	23 199 449,66	99,00	2 822 645,51	20 376 804,15

I. Pomoc Społeczna

Współczesny obraz pomocy społecznej wskazuje, że jej zadania ulegają ciągłemu i systematycznemu rozszerzaniu. Stan ten jest determinowany w głównej mierze zmieniającymi się realiami rzeczywistości. Kryzys finansowy, gospodarczy, bezrobocie, to tylko niektóre z czynników powodujących, że zadania pomocy społecznej nie mogą być ujmowane statycznie. Realia obecnych czasów wymuszają, aby katalog zadań pomocy społecznej był elastyczny i otwarty na nowe wyzwania. Pomoc społeczna winna nie tylko wykorzystywać doraźne metody wsparcia beneficjentów, które de facto w perspektywie długoterminowej powodują wykształcenie postaw roszczeniowych, lecz dążyć do diagnozy problemu i poszukiwania form jego rozwiązania, innych niż wsparcie materialne, przy zaangażowaniu własnych możliwości klienta oraz wykorzystaniu jego predyspozycji. Istotne jest, aby w podejmowanej pracy socjalnej pamiętać, że działania jakie wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają charakter wspomagający. Chodzi więc o to, żeby nie wyręczać klienta, ale przede wszystkim zbadać, czy jego problem mógłby być rozwiązany przy wykorzystaniu jego własnych możliwości, a rolę Ośrodka ograniczyć do minimum niezbędnego do zaktywizowania podopiecznego. Zasada pomocniczości w stosunku do własnych możliwości klienta opiera się na prostym założeniu, że każdy człowiek powinien zaspokajać swoje potrzeby własnymi siłami, bez sięgania po pomoc z zewnątrz. Jednostka powinna mieć więc świadomość, że naturalnym jest powinność samodzielnego zdobycia odpowiednich środków utrzymania.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jednostka powinna wykorzystywać swoje możliwości, środki i uprawnienia. Na pomoc państwa może liczyć w zasadzie wówczas gdy, mimo ich wykorzystania, nadal pozostaje w trudnej sytuacji życiowej lub pomimo podjętych starań nie potrafi pomóc sama sobie.

Jednym z zasadniczych celów pracowników MOPS w Hrubieszowie jest próba aktywizacji świadczeniobiorców, zachęcanie i wsparcie ich w przezwyciężaniu trudnej sytuacji bytowej, która może trwać długimi latami lub występować jako problem przejściowy.

Owo „wspomaganie” jest towarzyszeniem w pokonywaniu trudności, nie zaś wyręczaniem klienta w procesie zmiany. Oznacza pomoc a nie opiekę. Opieką otaczamy małe dziecko, osoby starsze, niepełnosprawne, które własnymi siłami, przy pomocy dostępnych im środków nie są w stanie zaspokoić własnych potrzeb.

Pomoc zaś to dostarczanie środków niezbędnych do rozwoju jednostek i rodzin, polegająca na współdziałaniu z osobą będącą w sytuacji trudnej. Polega m.in. na wzbudzaniu potencjału oraz dostarczaniu środków, dzięki którym klient będzie mógł podjąć samodzielną aktywność w celu polepszenia swojej sytuacji. Wyręczenie prowadzi bowiem do wyuczonej bezradności, w efekcie czego trudno jest przerwać błędne koło.

Człowiek wykluczony ze społeczności łatwo popada w uzależnienie od pomocy społecznej. O powstaniu uzależnienia od pomocy społecznej świadczy głównie chęć uporczywego pozyskiwania środków finansowych z pomocy społecznej i odrzucenie innych form wsparcia. Po niedługim czasie klienci przejawiają trudności w kontrolowaniu tego zachowania i choć obiecują sobie, że nie zgłoszą się po pomoc, to jednak czynią to regularnie. Próby rezygnacji z pomocy wywołują bowiem silne poczucie dyskomfortu, a otrzymywanie jej nasila spiralę roszczeń, inne źródła dochodu są przy tym zaniedbywane. Każdy mieszkaniec miasta Hrubieszowa, stojący wobec problemów, których nie jest w stanie rozwiązać samodzielnie, ma prawo zwrócić się o pomoc do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

1. osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  1. na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
  2. w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany — w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
3. mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobyście oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i

członków ich rodzin, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenia na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach;
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 12) alkoholizmu lub narkomanii;
- 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekracza kwoty 701,00 zł oraz osobom w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł.

Zgodnie z uregulowaniami ustawy o pomocy społecznej w przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych, może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego.

Brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowa zawarcia kontraktu, niedotrzymywanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia zatrudnienia innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia lub przerwania szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy,

wykonywania prac interwencyjnych, robót publicznych lub prac społecznie użytecznych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia w instytucjach rynku pracy, lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie lecznictwa odwykowego przez osobę uzależnioną, mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

W normatywnym ujęciu terminu „rodzina” ustawodawca określa wszystkie osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Zadania zlecone

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – są jedną z form pomocy realizowaną w roku 2019, w ramach ustawy o pomocy społecznej, finansowaną w całości z budżetu państwa.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą być przyznane osobie, która z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności wymaga opieki osób drugich a jest tego pozbawiona, a również osobie, która wymaga pomocy osób innych, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych tj.:

1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:

a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:

- samoobsługa, zwłaszcza umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
- dbałość o higienę i wygląd,
- utrzymywanie kontaktów z domownikami, oraz ze społecznością lokalną,
- wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
- korzystanie z usług różnych instytucji,

b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:

- doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,

- kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,
  - c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:
    - w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno-rentowych,
    - wypełnieniu dokumentów urzędowych,
  - d) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:
    - nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
    - pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,
    - zwiększanie umiejętności gospodarowania własnym budżetem;
  - 2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
    - a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
    - b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
    - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
    - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
    - e) pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
    - f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
    - g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;
  - 3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
    - a) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług;
  - 4) pomoc mieszkaniowa, w tym:
    - a) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
    - b) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.
- Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając specjalistyczne usługi opiekuńcze ustala ich zakres, czasokres, miejsce świadczenia oraz wysokość odpłatności. Wysokość odpłatności uzależnioną od dochodu osoby, rodziny, określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005r., Nr 189 poz. 1598 z późn. zm.).

W roku 2019 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 17 osób (w 2018 r. – 19 osób) na łączną kwotę **247 379,63 zł**. Przepracowano **11 736** godzin (w 2018r. – 12 858 godzin na kwotę

270 918,00 zł). Zadanie realizowane było przez Polski Czerwony Krzyż, wyłoniony w drodze konkursu.

2. Wynagrodzenie opiekunom prawnym sprawującym opiekę nad osobą ubezwłasnowolnioną – jest świadczeniem pieniężnym z pomocy społecznej, wypłacanym w wysokości ustalonej przez Sąd.

Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Udzielanie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W 2019 roku MOPS w Hrubieszowie wypłacił w/w wynagrodzenie 1 opiekunowi prawnemu sprawującemu opiekę nad osobą ubezwłasnowolnioną. Ogólny koszt realizacji w/w zadania wyniósł w 2019 roku 1 827,00 zł, z czego 1 800,00 zł – wynagrodzenie wypłacone opiekunowi, 27,00 zł – koszty związane z obsługą w/w zadania.

Należy nadmienić, że wypłacanie wynagrodzenia opiekunom prawnym sprawującym opiekę nad osobą ubezwłasnowolnioną, jest zadaniem zleconym, dotowanym w całości z budżetu Państwa.

Zadania własne

1. Zasiłek stały – świadczenie przysługujące pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub osobie w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy odpowiednio od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub gdy jej dochód i dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości: 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645zł miesięcznie; 2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Szczegółowe zestawienie dotyczące realizacji zasiłków stałych przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3.

Forma pomocy	2018 r.		2019 r.	
	Liczba osób	Kwota zł	Liczba osób	Kwota zł
Zasiłki stałe - ogółem	98	528 224,29	95	518 618,99
W tym: dotacja Urzędu Wojewódzkiego	98	528 244,29	95	518 618,99
Udział własny Gminy Miejskiej	-	-	-	-

Wypłata zasiłków stałych jest zadaniem własnym gminy, w całości, dotowanym z budżetu państwa, tj. kwota **518 618,99 zł**. W całym 2019 r. pomocą w postaci zasiłku stałego objęto **95** osób. W analogicznym okresie 2018 r. objęto pomocą 98 osób.

2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych

Osoby, pobierające zasiłek stały, nie podlegające ubezpieczeniu z innego tytułu, mają również opłacane - przez Ośrodek - składki na ubezpieczenie zdrowotne. W roku 2019 Ośrodek opłacił 682 składki za 71 osób (w 2018r. – 72 osoby – 757 składek).

Należy zaznaczyć, że opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały, jest zadaniem własnym, dotowanym w całości z budżetu państwa.

Realizacja składek na ubezpieczenie zdrowotne – od zasiłku stałego przedstawia tabela nr 4 .

Tabela nr 4.

Forma pomocy	2018r.			2019r.		
	Liczba osób	Liczba świad.	Kwota	Liczba osób	Liczba świad.	Kwota
Składki na ubez. zdr. - ogółem	72	757	37 297,14	71	682	35 261,47
w tym: dotacja UW	72	757	37 297,14	71	682	35 261,47
udział własny Gminy Miejskiej	-	-	-	-	-	-

3. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy, przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

W 2019 r. minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosiła:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- 2) w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Środki na wypłatę zasiłku okresowego w w/w, minimalnej wysokości, pochodziły z dotacji celowej, jaką otrzymała Gmina Miejska Hrubieszów z budżetu państwa.

W **2019 r.** z tej formy pomocy **skorzystały 194** osoby na ogólną kwotę **449 638,23 zł**, natomiast w analogicznym okresie **roku 2018 – 208** osób na kwotę **480 915,82 zł**.

Najczęstsze powody przyznania zasiłku okresowego to:

- bezrobocie – **173** osoby;
- niepełnosprawność – **12** osób;
- długotrwała choroba – **16** osób.

4. Usługi opiekuńcze

Możliwość uzyskania pomocy w formie usług opiekuńczych jest zbliżona do opisanych wcześniej specjalistycznych usług opiekuńczych, z tym, że nie dotyczy osób z zaburzeniami psychicznymi.

Odpłatność za usługi opiekuńcze uregulowana została Uchwałą Nr XXXVIII/261/2017 Rady Miejskiej w Hrubieszowie z dnia 28 lutego 2017 r.

W **roku 2019** z usług opiekuńczych skorzystały **73 osoby**, u których zrealizowano łącznie **23 505 godzin usług** (wydatek na kwotę **458 347,50 zł**). W roku **2018** z tej formy skorzystało **68 osób** - przepracowano **19 574 godziny** (wydatek na kwotę **372 286,00 zł**). Koszt 1 godz. usług opiekuńczych w 2019 r. wynosił – 19,50 zł (w 2018 r. koszt 1 godz. usług opiekuńczych wynosił

19,00 zł). Usługi opiekuńcze realizowane były przez Polski Czerwony Krzyż, wyłoniony w drodze konkursu.

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie pozyskał kwotę 30 044,00 zł w ramach Programu "Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych - edycja 2019".

Proces starzenia oraz pogarszania się stanu zdrowia osób objętych usługami opiekuńczymi będzie skutkowało w przyszłości koniecznością zwiększenia środków finansowych na tę formę pomocy oraz zwiększeniem się potrzeb finansowych na pokrycie kosztów pobytu tej kategorii osób w domach pomocy społecznej.

5. Zasiłki celowe

Świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, kosztów pogrzebu, zdarzenia losowego, schronienie.

Szczegółowe zestawienie dotyczące realizacji zasiłków celowych przedstawia tabela Nr 5.

Tabela nr 5.

Forma pomocy	2018 rok		2019 rok	
	liczba osób	Kwota w zł.	liczba osób	Kwota w zł.
Zasiłki celowe (odzież, leki, opał itp.)	220	84 896,70	187	64 356,41
Schronienie i wyżywienie bezdomnych osób	0	0,00	2	13 703,32
Zdarzenia losowe	1	2 000,00	0	0,00
Sprawienie pogrzebu	4	8 450,00	1	2 880,00
RAZEM		95 346,70		80 939,73

Z wymienionej powyżej formy pomocy skorzystało w **2019 r. - 190 osób** na ogólną kwotę **80 939,73 zł.**

W **2018 r.** z zasiłków celowych skorzystały **224 osoby** na łączną kwotę **95 346,70 zł.**

Należy zaznaczyć, że ogólna liczba osób korzystających z pomocy w postaci zasiłków celowych nie jest sumą osób objętych w/w pomocą, ponieważ część osób korzysta jednocześnie z różnych form zasiłku celowego.

W 2019 roku z zasiłku celowego na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, środków czystości, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu skorzystało 187 osób na kwotę 64 356,41zł, w tym z zasiłków celowych specjalnych – 17 osób na kwotę 8 985,00 zł. W 2018 roku z zasiłków celowych w w/w formie skorzystało 220 osób na kwotę 84 896,70 zł, w tym z zasiłków celowych specjalnych 21 osób na kwotę 10 500,00 zł.

Na terenie miasta funkcjonuje Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres”, które zapewnia przebywającym tam osobom wyżywienie i schronienie.

Od miesiąca września 2016 r., w myśl zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej, udzielenie schronienia osobom bezdomnym następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo w schronisku dla bezdomnych. Z uwagi na fakt, iż w/w Stowarzyszenie nie zostało wpisane do rejestru placówek udzielających tymczasowego schronienia, prowadzonego przez Wojewodę, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie nie kieruje, a tym samym nie ponosi odpłatności za pobyt osób tam przebywających.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie poniósł wydatek w wysokości 13 703,32 zł, za pobyt dwóch osób bezdomnych, skierowanych do schronisk dla osób bezdomnych, usytuowanych poza terenem miasta Hrubieszowa. W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie nie poniósł wydatków z tego tytułu.

6. Domy pomocy społecznej

Innym zadaniem własnym gminy, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej, jest „kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu”.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy

społecznej. W przypadku, gdy osoba bezwzględnie wymagająca pomocy lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażają zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub po umieszczeniu wycofują swoją zgodę, ośrodek pomocy społecznej lub dom pomocy społecznej są obowiązane do powiadomienia o tym właściwego Sądu, a jeżeli osoba taka nie ma przedstawiciela ustawowego lub opiekuna – prokuratora. Obowiązanymi do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu; 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi; 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

W roku 2019 w domach pomocy społecznej przebywało **18** mieszkańców miasta Hrubieszowa, z których 4 mężczyźni i 1 kobieta zostało skierowanych - bez zgody - wskutek postępowania sądowego. W DPS w Zamościu przebywa 1 osoba, w Tyszowcach 9 osób, w Popkovicach 1 osoba, w Majdanie Wielkim 1 osoba, w Kostomłotach 1 osoba, w Bończy 1 osoba, w Różance 1 osoba, w Krasnymstawie 1 osoba, w Krasnobrodzie 1 osoba, w Nowinach 1 osoba.

Wydatki związane z pobytem 15 osób w w/w Domach Pomocy Społecznej wyniosły w roku **2019 – 367 696,81 zł**. Trzy osoby przebywające w DPS ponosiły pełną odpłatność za swój pobyt.

7. Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą być także przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w Środowiskowym Domu Samopomocy w Hrubieszowie. W roku 2019, do opisanej powyżej placówki, skierowano na podstawie decyzji administracyjnych MOPS w Hrubieszowie, **44** osoby.

Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ŚDS ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% kryterium dochodowego, czyli odpowiednio kwotę 2103 zł w przypadku osób samotnie gospodarujących lub kwotę 1584 zł w przypadku osób w rodzinie.

Opisana powyżej forma pomocy jest realizowana w ramach planu finansowego ŚDS w Hrubieszowie.

8. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 w ramach Modułu I i II.

Celem programu jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. W 2019 roku pomocą w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci artykułów żywnościowych objęto 286 rodzin, tj. 568 osób na łączną kwotę 299 146,20 zł (w 2018 roku 330 rodzin, tj. 675 osób na kwotę 298 193,50 zł).

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” w 2019 w ramach **Modułu I i II** w 2019 roku objęto dożywianiem w szkołach i przedszkolach 5 dzieci na kwotę 853,80 zł, (w 2018 roku dożywianiem objęto 7 dzieci na kwotę 1 806,50 zł).

Podkreślić należy, że znaczna część środków pochodziła z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - 240 000,00 zł, natomiast środki własne wyniosły 60 000,00 zł.

Nie stwierdzono nie zabezpieczonych potrzeb w tym zakresie.

9. Kierowanie do Centrum Integracji Społecznej w Mienianach.

Od miesiąca listopada 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, kieruje osoby, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w trudnej sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, do uczestnictwa w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej w Mienianach.

W przeciągu roku 2019 do zajęć w CIS w Mienianach zostało skierowanych **19** osób, nie mniej jednak miesięczna liczba uczestników wynosiła 10 osób. Dziewięć osób w trakcie roku zrezygnowało z udziału w w/w zajęciach, w tym dwie osoby zrezygnowały bez podania przyczyny, co stanowiło podstawę do ograniczenia im świadczeń udzielanych w ramach ustawy o pomocy społecznej, trzy osoby zrezygnowały z powodów zdrowotnych, natomiast cztery osoby podjęły zatrudnienie. Osoby uczestniczące w w/w zajęciach, po okresie próbnym trwającym 1 miesiąc, zostały zakwalifikowane do dalszego uczestnictwa w zajęciach w CIS na okres 11 miesięcy. Uczestnicy zajęć reintegracji społecznej i zawodowej otrzymują świadczenie integracyjne w okresie próbnym w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych, po okresie próbnym w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Świadczenie integracyjne jest wypłacane przez Centrum Integracji Społecznej. Osoby

objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie przyznał świadczenie w formie opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne na czas uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej w Mienianach **12 osobom na kwotę 4 121,55 zł.**

W 2019 r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało łącznie **700** osób, spośród **384** rodziny z terenu miasta (w 2018 r. – **799** osoby z **426** rodzin). **19** osobom przyznano świadczenia decyzją w ramach zadań zleconych, natomiast **388** osobom przyznano decyzją świadczenia w ramach zadań własnych. Należy zaznaczyć, że ogólna liczba osób korzystających z pomocy nie jest sumą osób objętych pomocą w ramach zadań własnych i zleconych, ponieważ część z osób korzysta jednocześnie z form pomocy finansowych zarówno w ramach zadań własnych, jak i zleconych.

Szczegółowe zestawienie dotyczące ilości osób i rodzin korzystających z pomocy w zakresie realizacji zadań własnych i zleconych obrazuje tabela nr 6.

Tabela nr 6.

Wyszczególnienie	Liczba osób , którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	399	384	700
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	19	19	23
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	388	374	688
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	0	577	1 048
w tym, wyłącznie w postaci pracy socjalnej	0	204	359

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej obrazuje tabela nr 7.

Tabela nr 7.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	264	523
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	11	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	29
Bezrobocie	194	455
Niepełnosprawność	152	237
Długotrwała choroba	91	156
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	6	18
Przemoc w rodzinie	1	4
Alkoholizm	61	98
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	23
Zdarzenie losowe	0	0

Z analizy przedstawionego zestawienia jednoznacznie wynika, że największą liczbowo grupą objętą w 2019 r. pomocą Ośrodka, stanowią rodziny, w których najważniejszym problemem socjalnym było bezrobocie. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w 194 rodzinach zewidencjonowano 455 osób. Bezrobocie jest istotnym czynnikiem powodującym szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, rozszerza sferę społecznego ubóstwa, a nawet może prowadzić do bezdomności. Brak pracy może być dla wielu osób trudnym przeżyciem psychicznym prowadzącym do frustracji, depresji a nawet zjawisk patologicznych.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że bezrobocie rodziców wpływa negatywnie na ich relacje z dziećmi. Swoje frustracje przenoszą na najbliższych, co niekorzystnie wpływa na stan emocjonalny całej rodziny i doprowadza do jej rozpadu.

Brak zatrudnienia pozbawia także autorytetu, degraduje pozycję społeczną, rodząc zachowania patologiczne, np. przemoc, alkoholizm, narkomanię. Zauważa się także sytuacje, w których osoba bezrobotna nie potrafi zagospodarować wolnego czasu, co często prowadzi do dyskomfortu psychicznego polegającego na bezsilności.

Problem bezrobocia występuje także wśród młodych osób, którzy po zdobyciu wykształcenia nie mogą zdobyć zatrudnienia. Zazwyczaj pozostają one bez własnego źródła dochodu, korzystając z pomocy rodziców. Niemożność znalezienia pracy skłania młodych, wykształconych ludzi do emigracji zarobkowej.

Inną grupą bezrobotnych są osoby, które nie mają wykształcenia, a w ślad za tym mają niewielkie szanse na zatrudnienie.

Istotnym elementem jest stałe podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez udział w szkoleniach - przekwalifikowaniach zawodowych, stwarzających możliwości podjęcia zatrudnienia. Jednak są grupy osób bezrobotnych przejawiających niechęć do zdobycia chociażby zawodu poprzez ukończenie kursów przygotowujących do pracy. Te osoby nie przejawiają chęci do poprawy swojej sytuacji sądząc, że rynek pracy miasta Hrubieszowa jest znikomy i nie ma szans podjęcia pracy. Najpoważniejszym w skutkach kosztem społecznym bezrobocia jest zjawisko dziedziczenia biedy, przekazywania negatywnych wzorców zarówno członkom rodziny jak i najbliższemu otoczeniu. Osoby pozbawione zatrudnienia coraz częściej są świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Niejednokrotnie pomoc społeczna ma dla bezrobotnego duże znaczenie, ponieważ jest jedynym źródłem utrzymania osoby bezrobotnej oraz jej rodziny. Osoby te dość często biernie oczekują rozwiązania problemu przez Ośrodek Pomocy.

Najistotniejszą przyczyną udzielania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest obok wyżej opisywanego bezrobocia, niepełnosprawność, alkoholizm i długotrwała choroba. Funkcjonowanie w środowisku osób niepełnosprawnych, czy też dotkniętych długotrwałą chorobą jest zdeterminowane wieloma czynnikami, m.in.: brakiem środków finansowych na leczenie oraz rehabilitację, ograniczonymi możliwościami w poruszaniu się i kontaktach społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach pomocy dla osób niepełnosprawnych i z długotrwałą chorobą udziela wsparcia finansowego w postaci zasiłków, usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego występuje także w rodzinach objętych pomocą Ośrodka.

Niejednokrotnie ta grupa klientów nie zauważa własnych problemów i jest niechętna do współpracy z pracownikiem socjalnym. Bezradność wynika z zaburzenia wartości systemu rodzinnego i często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Wszelka pomoc powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stał się jednym z powodów korzystania z pomocy społecznej.

Rodziny te dość często nastawione są na pomoc finansową, przejawiają postawę roszczeniową, nie przejawiając chęci na podjęcie działań w kierunku poprawy swojej sytuacji rodzinnej.

Praca pracowników MOPS w Hrubieszowie nie ograniczała się w roku 2019 wyłącznie do realizowania świadczeń pomocy społecznej.

Z ustawy o pomocy społecznej wynika obowiązek współdziałania, tzn. osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Powyższa „zasada współdziałania” określa kolejny cel, jaki ma do zrealizowania pomoc społeczna, a jest nim aktywizacja beneficjentów pomocy społecznej.

Bardzo dobrym narzędziem aktywizacji klientów MOPS w Hrubieszowie był **kontrakt socjalny** wprowadzony ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Według tej ustawy kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Pracownik socjalny odgrywa niezwykle istotną rolę w procesie zawierania kontraktu. Występuje w podwójnej roli inicjatora i późniejszego koordynatora działań objętych kontraktem. Od pracownika wymaga się, aby zainspirował klienta do zawarcia kontraktu socjalnego, następnie wspierał go w trudzie wywiązywania się ze zobowiązań nałożonych jego treścią, aż po monitoring zmian jakie zaszły w życiu podopiecznego.

Zdarza się jednak tak, że cel kontraktu nie zostaje osiągnięty z winy klienta, który lekceważy obowiązki nałożone na niego w treści kontraktu, nie wykazuje chęci działania, a wszelkie uwagi pracownika, zmierzające do skorygowania popełnianych błędów, traktuje jako niepotrzebną krytykę, a wręcz „naciskanie” na jego osobę. W takim układzie pracownik socjalny nie jest w stanie nic zrobić, z wyjątkiem sięgnięcia po narzędzia, jakie dają mu przepisy ustawy o pomocy społecznej, tj. zawnioskować ograniczenie bądź odmowę przyznania świadczeń.

Poza sferą działań „czysto” prawnych, nie ma możliwości, aby „zmusić” klienta do aktywności, a tym samym zawarcie kontraktu okazuje się porażką.

Droga do zawarcia kontraktu socjalnego czasami bywa bardzo długa. Klient pomocy społecznej musi przejść trudną konfrontację z samym sobą, dojść do wniosku, że rzeczywiście ma problem, występuje on w jego życiu już dostatecznie długo i być może warto zaryzykować i podjąć walkę o samego siebie, która zaowocować może zasadniczą zmianą jego dotychczasowego życia.

Opracowanie kontraktu socjalnego nie należy do zadań łatwych. Na pracowniku socjalnym ciąży ogromny ciężar odpowiedzialności w płaszczyźnie określenia celu zawieranej umowy głównej, stanowiącej trzon działań cząstkowych.

Zanim dojdzie do zawarcia kontraktu socjalnego, koniecznym jest podjęcie czynności przygotowujących, na które składają się właściwa analiza sytuacji klienta i ocena problemu wraz z diagnozą, czy problem ten jest możliwy do rozstrzygnięcia przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości podopiecznego.

W 2018r. zawartych zostało **36** kontraktów socjalnych. Zrealizowano 18 kontraktów, 3 nie zostały zrealizowane, 15 kontraktów jest w trakcie realizacji.

Inną formą pomocy, świadczoną przez pracowników MOPS w roku ubiegłym, nie wymagającą wydania decyzji administracyjnych, była **praca socjalna**. Jest ona rozumiana, jako wspieranie osoby w pokonywaniu przez nią barier i ograniczeń w poprawianiu swojego życia. To działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Rola pracownika socjalnego w procesie pracy socjalnej nie sprowadza się zatem wyłącznie do biernego obserwowania klienta. Aby pracownik mógł spełnić rolę inicjatora zmian, musi określić czego zmiana ma dotyczyć, w jakim kierunku i z jaką intensywnością ma przebiegać. Określa on cele pracy socjalnej oraz formułuje program działań, które w kolejnej fazie zostaje przedyskutowany z klientem, po to, aby wypracować z tym ostatnim poczucie, że on sam ma samodzielny wpływ na zmiany w swoim życiu, że to od niego zależy, jakie działania podejmuje celem rozwiązania własnych problemów bytowych. Wraz z głębszym poznaniem klienta, pracownik socjalny może zmieniać swoją ocenę, wzbogacić ją o kolejne szczegóły, może ona ulec radykalnej zmianie w kierunku negatywnym lub pozytywnym, co zależy od stopnia poznania klienta i od tego, na ile klient w pierwszym kontakcie z pracownikiem był szczery.

W 2019 r. pomocą w tej formie objęto **577** rodzin.

Praca socjalna obejmowała:

- poradnictwo socjalne – rozmowy z profesjonalistami np. psychologiem, pedagogiem, radcą prawnym. Najczęściej z poradnictwa tego korzystały osoby, które były kierowane przez pracowników socjalnych do podjęcia działań w swojej sprawie;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych – tj. napisanie podania, pozwu do sądu, pomoc w kompletowaniu dokumentów do ZUS itp. Tę formę pomocy świadczyli pracownicy socjalni w stosunku do wszystkich osób zgłaszających się o pomoc do MOPS;
- uzgodnienia w ramach kontraktu socjalnego – dotyczyły osób, które zdaniem pracownika socjalnego wymagają zawarcia takiego kontraktu celem pełniejszej współpracy z pracownikiem socjalnym.

Ponadto w roku 2019 skierowano do Sądu i Prokuratury łącznie 13 wniosków w sprawach **12 rodzin**. Wnioski dotyczyły m.in. wglądu w sytuację rodzinną małoletniego dziecka ze względu na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny w środowisku, spowodowane konfliktem pomiędzy rodzicami, nadużywaniem alkoholu przez rodziców bądź bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, informacji o powtarzających się przypadkach nadużywania alkoholu, bądź środków odurzających przez rodziców małoletnich dzieci. W przypadku 2 rodzin zostały złożone zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Skierowano wniosek o leczenie psychiatryczne bez zgody w stosunku do 1 osoby. W przypadku 1 osoby został złożony wniosek o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody. Dodatkowo w stosunku do 7 osób zostały złożone wnioski do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na leczenie odwykowe bez zgody.

Inną formą pomocy, bez zaangażowania środków budżetowych, jest udzielanie pomocy rzeczowej.

W 2019 roku MOPS w Hrubieszowie udzielił pomocy rzeczowej klientom MOPS w postaci drewna opałowego pochodzącego z wycinki drzew położonych na działkach będących własnością Gminy Miejskiej Hrubieszów, przekazanych Zarządzeniami Burmistrza Miasta Hrubieszowa. Z przekazanego drzewa skorzystało 27 rodzin.

Dodatkowo, w roku 2019 pracownicy MOPS wspólnie z Burmistrzem Miasta Hrubieszowa oraz Hrubieszowskim Domem Kultury, zorganizowali spotkanie opłatkowe z okazji Wigilii Świąt Bożego Narodzenia, które odbyło się na Deptaku Miejskim.

Od 2016 r. na terenie Miasta Hrubieszowa prowadzona jest dystrybucja żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego

Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc skierowana jest do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego, tj. odpowiednio:

- kwoty 1402 zł dla osoby samotnie gospodarującej;
- kwoty 1056 zł na osobę w rodzinie dla osób w rodzinach.

Pomoc żywnościowa w formie paczek żywnościowych jest realizowana przez Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Kres” w Hrubieszowie.

Rolą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie jest kwalifikowanie osób do otrzymania w/w pomocy, tj. wydania skierowania – na podstawie złożonego wniosku i oświadczenia o sytuacji dochodowej i rodzinnej przez osobę ubiegającą się o w/w pomoc, współpraca ze Stowarzyszeniem „Kres”, rozpowszechnianie informacji o miejscu i terminach dystrybucji żywności.

W ramach Podprogramu 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wydał 394 skierowań dla 935 osób (w ramach Podprogramu 2018 wydano 387 skierowań dla 935 osób). Nie stwierdzono nie zabezpieczonych potrzeb w tym zakresie.

Każdorazowe udzielenie pomocy, bez względu na jej formę, zakres czy wysokość, poprzedzone zostało – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - przeprowadzeniem wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych oraz wydaniem decyzji administracyjnych przez Kierownika bądź Z-cę Kierownika.

Łącznie - w 2019 roku - przeprowadzono 1 394 wywiady środowiskowe oraz wydano 1998 decyzji administracyjnych w zakresie zadań pomocy społecznej.

Od października 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie realizuje projekt „RÓWNE SZANSE NA RYNKU PRACY, CZYLI WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I ZAWODOWE MIESZKAŃCÓW HRUBIESZOWA”. Wartość projektu wynosi 813 961,24 zł, w tym dofinansowanie 691 867,05 zł i wkład własny 122 094,19 zł. Projekt realizowany będzie przez 3 lata. Na realizację projektu w roku 2019 wydatkowano 29 931,50 zł.

Głównym celem projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy **45 osób** wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkałych w Hrubieszowie będących klientami MOPS.

Działania przewidziane do realizacji w ramach projektu są podzielone na III etapy. W każdym dwunastomiesięcznym etapie wsparciem zostanie objętych 15 osób – łącznie 45 osób.

Projekt zakłada następujące zadania:

1. Diagnoza sytuacji społecznej i zawodowej uczestników i przygotowanie Indywidualnych Ścieżek Rozwoju

Dla każdego uczestnika została przeprowadzona szczegółowa diagnoza, która zidentyfikowała czynniki sprzyjające i utrudniające powrót lub wejście na rynek pracy. Celem diagnozy jest uzyskanie wiedzy na temat możliwości, potrzeb i barier, z uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia, zainteresowań oraz sytuacji zdrowotnej i rodzinnej każdego uczestnika.

2. Praca socjalna z uczestnikami projektu

Z każdym uczestnikiem został zawarty kontrakt socjalny, w ramach którego będzie realizowana Indywidualna Ścieżka Rozwoju.

3. Wsparcie psychologiczne i społeczne dla uczestników projektu

Wsparcie psychologiczne i społeczne ma na celu zmianę postaw uczestników i przygotowanie do aktywizacji zawodowej. Będą to m.in. indywidualne i grupowe wsparcie psychologiczne, terapia uzależnień, trening umiejętności i kompetencji społecznych, terapia rodzinna, szkoła dla rodziców itp.

4. Poradnictwo zawodowe dla uczestników

Zadanie ma na celu podniesienie kompetencji uczestników w zakresie aktywnego poszukiwania pracy.

5. Aktywizacja zawodowa uczestników

Przewidziane są szkolenia zawodowe dobrane do indywidualnych potrzeb np. pracownik biurowy, pracownik gospodarczy z elementami pielęgnacji zieleni, murarz, magazynier.

Po zakończonym szkoleniu zostaną zorganizowane 3 miesięczne staże, ukierunkowane na nabycie praktycznych umiejętności zgodnie z uzyskanymi kwalifikacjami.

Realizacja projektu ma na celu zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Przyczyni się tym samym do realizacji jednego z celów Lokalnego Programu Rewitalizacji jakim jest tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Obszaru Rewitalizacji, w tym tworzenie miejsc pracy i rozwój przedsiębiorczości.

Ponadto pracownicy socjalni MOPS przeprowadzają również wywiady środowiskowe u osób zobowiązanych do alimentacji, zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, na rzecz osób ubiegających się o przyznanie pomocy w ramach pomocy społecznej, mające na celu ustalenie możliwości udzielania pomocy, np. finansowej, usługowej czy też w naturze, na rzecz osób ubiegających się o przyznanie świadczenia. W/w wywiady, tzw. alimentacyjne, przeprowadzane są

zarówno na potrzeby własnej Jednostki, jak również na potrzeby innych OPS-ów, w przypadku, gdy osoby zobowiązane do alimentacji zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Hrubieszów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, realizując swoje działania nawiązuje i utrzymuje współpracę z różnorodnymi placówkami, instytucjami oraz organizacjami, np. szkoły, w tym pedagodzy, Policja, Sąd, kuratorzy, służba zdrowia, Straż Miejska, schroniska dla bezdomnych, Zakład Karny, PCK itp. Wspólne podejmowanie różnorodnych działań niewątpliwie wpływa na zwiększenie ich efektywności, zwłaszcza jeżeli chodzi o pomoc rodzinom, osobom ze złożonymi problemami, np. bezdomność, alkoholizm, problemy zdrowia psychicznego, w tym osoby nie leczące się, osoby po pobycie w zakładzie karnym, stosujące przemoc, niezaradne życiowo.

Wzmożenie działań pracowników MOPS przy współpracy Policji, Straży Miejskiej, służby zdrowia a także Stowarzyszenia Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „KRES” ma miejsce w okresie jesienno-zimowym, kiedy niskie temperatury niosą zagrożenie dla życia i zdrowia. Szczególnym nadzorem w/w służb objęte są osoby bezdomne, starsze, samotne, niepełnosprawne, ale i także rodziny wielodzietne.

II. Świadczenia rodzinne

Zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych są w całości finansowane z budżetu państwa. W ramach tej ustawy wyróżniamy następujące świadczenia:

- 1) zasiłek rodzinny;
- 2) dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:
  - urodzenia dziecka;
  - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
  - samotnego wychowywania dziecka;
  - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
  - podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania;
  - rozpoczęcia roku szkolnego;
  - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosiło 674,00 zł, zaś w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, kryterium wynosiło 764,00 zł.

Podstawą ustalenia wysokości dochodu na osobę w rodzinie jest dochód z roku poprzedzającego okres świadczeniowy.

W roku 2019 zostało wypłaconych **13 266** zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę **1 725 295,16 zł**.

W analogicznym okresie 2018 roku zostało wypłaconych **14 568** świadczeń na kwotę **1 929 975,78 zł**.

W ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych Ośrodek realizuje również tzw. świadczenia opiekuńcze tj:

1. zasiłek pielęgnacyjny;
2. świadczenie pielęgnacyjne;
3. specjalny zasiłek opiekuńczy.

W roku 2019 zostało wypłaconych **6 246** w/w świadczeń opiekuńczych na kwotę **2 301 546,05 zł**.

W analogicznym okresie 2018 roku zostało wypłaconych **6 109** świadczeń na kwotę **2 008 212,31 zł**.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje on niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

1. matce albo ojcu,
2. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny,
3. opiekunowi faktycznemu dziecka

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się

orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

1. nie później niż do ukończenia 18 roku życia,
2. w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Zarówno zasiłki pielęgnacyjne jak i świadczenia pielęgnacyjne przyznawane są niezależnie od sytuacji materialnej rodziny.

Kolejnym świadczeniem związanym z niepełnosprawnością, wynikającym z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest specjalny zasiłek opiekuńczy dla osób, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, **jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej** w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 15.05.2014r. Ośrodek realizuje ustawę z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły – od 01.07.2013r. - prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

W roku 2019 wypłacono **94** świadczenia na kwotę **58 000,00 zł**.

W analogicznym okresie 2018 roku zostało wypłaconych **124** świadczeń na kwotę **66 207,52 zł**.

Wydanie decyzji w zakresie specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, poprzedzone jest sporządzeniem wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego. W roku 2019 przeprowadzono 54 wywiadów na okoliczność wydania decyzji oraz kontynuacji wypłaty w/w świadczeń.

Od 01.01.2016r. katalog świadczeń, wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych został rozszerzony o nowe świadczenie – świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

1. matce albo ojcu dziecka;

2. opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
3. rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia;
4. osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w kwocie 1 000,00 zł, przez okres:

1. 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
2. 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
3. 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
4. 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
5. 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

W roku 2019 zrealizowano wypłatę **517** świadczeń na kwotę **465 584,48 zł**.

W roku 2018 wypłacono **581** świadczeń na łączną kwotę **530 027,00 zł**.

Łącznie w **roku 2019** Ośrodek zrealizował wypłatę **20 123** świadczeń rodzinnych i opiekuńczych na łączną kwotę **4 558 425,69 zł**.

Od 01.01.2017r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach tej ustawy, z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się, na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód.

W roku 2019, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wypłacił 2 świadczenia na łączną kwotę 8 000,00 zł, w tym:

1. w ramach Rozdziału 85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – **2 świadczenia na kwotę 8 000,00 zł;**

Szczegółową realizację wypłaconych świadczeń rodzinnych, bez kosztu ich obsługi przedstawia Tabela nr 8.

Tabela nr 8.

Świadczenie	2018r.		2019r.	
	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	1 196 597,00	10 238	1 096 643,00	9390
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:				
- urodzenia dziecka	65 000,00	65	48 000,00	48
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	100 477,60	255	63 400,50	164
- samotnego wychowywania dziecka	131 159,00	664	121 678,00	627
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	68 650,00	643	62 790,00	590
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	9 635,00	95	10 827,00	111
- rozpoczęcia roku szkolnego	56 800,00	568	52 900,00	529
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	122 170,00	1 286	106 970,00	1 126
Zasiłki rodzinne wypłacone zg.	54 487,18	629	46 086,66	563

Z art.5 ust.3a i ust. 3b (złotówka za złotówkę)				
Zasiłek pielęgnacyjny	817 991,58	5 184	994 286,32	5 274
Świadczenie pielęgnacyjne	1 101 720,00	757	1 197 271,73	791
Specjalny zasiłek opiekuńczy	88 500,73	168	109 988,00	181
Zasiłek dla opiekunów	66 207,52	124	58 000,00	94
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	125 000,00	125	116 000,00	116
Świadczenie rodzicielskie	530 027,00	581	465 584,48	517
Świadczenie jednorazowe „Za życiem”	8 000,00	2	8000	2
OGÓLEM	4 542 422,61	21 384	4 558 425,69	20 123

Za osoby uprawnione do świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków dla opiekunów i specjalnych zasiłków opiekuńczych, niepodlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z innego tytułu, Ośrodek opłaca także składki z tego tytułu.

W roku 2019 wydatkował na ten cel kwotę 297 846,83 zł, opłacając 841 świadczeń. W analogicznym okresie 2018 r. Ośrodek opłacił **988 świadczeń na kwotę 298 629,86 zł.**

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego źródła, Ośrodek opłaca także składki na ubezpieczenie zdrowotne. W roku **2019** łączna kwota na opłacenie **395 świadczeń zdrowotnych wyniosła 41 478,00 zł.** W roku **2018** opłacono **395 świadczeń na łączną kwotę 38 819,10 zł.**

W roku 2019 realizacja świadczeń rodzinnych odbywała się na podstawie 1 207 decyzji administracyjnych.

III. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Od 01.10.2008 r. Ośrodek realizuje - na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - zadanie, polegające na przyznawaniu i wypłacie świadczeń alimentacyjnych osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, które są uprawnione do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja w okresie dwóch miesięcy okazała się bezskuteczna.

Do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są uprawnione osoby w wieku do 18 lat lub do 25 lat, jeżeli kontynuują naukę w szkole lub szkole wyższej. W przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności osoba jest uprawniona do świadczeń z funduszu bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego od 01.10.2019 r. przysługują, jeżeli dochód rodziny z roku poprzedzającego okres świadczeniowy, w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800,00 zł. Do 30.09.2019 r. świadczenia z funduszu przysługiwały, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725,00 zł.

W roku 2019 wypłacono **1 749** świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę **702 913,80 zł**.

Średnio miesięczna liczba osób korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego to **143** osoby uprawnione.

W roku 2018 wypłacono **1 826** świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę **720 676,56 zł** - średnio miesięcznie 152 osoby.

W roku 2019 realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego odbywała się na podstawie **124** decyzji administracyjnych.

IV. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Realizacja ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, to nie tylko wypłata świadczeń alimentacyjnych ale także prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

W roku 2019 zostało przeprowadzonych 46 wywiadów alimentacyjnych, złożono 10 wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 Kodeksu Karnego, złożono 1 wniosek do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy oraz 20 wniosków do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację zawodową dłużników.

W ramach postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonego w roku 2019, podejmowano niżej wymienione działania:

- poinformowanie dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczeń alimentacyjnych na osobę uprawnioną;
- informacja do Komornika Sądowego o przyznaniu świadczeń na osobę uprawnioną;
- wniosek do Organu Właściwego Dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika – jeżeli dłużnik mieszka poza Hrubieszowem;
- wezwanie dłużnika na przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i złożenie oświadczenia majątkowego – jeżeli dłużnik mieszka w Hrubieszowie;
- przeprowadzenie wywiadu i odebranie oświadczenia majątkowego;
- informacja do Komornika Sądowego o wynikach przeprowadzonego wywiadu;
- informacja do Organu Właściwego Wierzyciela o wynikach przeprowadzonego wywiadu – jeżeli wierzyciel mieszka poza Hrubieszowem;
- wniosek do PUP o aktywizację zawodową dłużnika;
- wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- wniosek do Prokuratury i Starosty, jeżeli dłużnik uniemożliwia sporządzenie wywiadu;
- monitorowanie zmian i podejmowanie działań z tym związanych.

W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie wydał **20** decyzji administracyjnych wobec dłużników alimentacyjnych. Przeprowadzono postępowanie wobec 138 dłużników, złożono do Komorników 102 wnioski o przyłączenie do egzekucji komorniczej.

V. Świadczenia wychowawcze

Od 01.04.2016 r. Ośrodek realizuje – na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - zadanie, polegające na przyznawaniu i wypłacie świadczeń wychowawczych.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Świadczenie przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 18 roku życia.

Do 30.06.2019 r. świadczenie na pierwsze dziecko przysługiwało, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 800,00 zł, zaś gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, świadczenie przysługiwało, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 1 200,00 zł. W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze na dziecko kolejne kryterium dochodowe nie obowiązywało.

Począwszy od 01.07.2019 r. kryterium dochodowe nie obowiązuje – prawo do świadczenia wychowawczego nie jest uzależnione od dochodu.

W roku 2019 wypłacono **24 174** świadczenia wychowawcze na łączną kwotę **12 010 234,81 zł**.

W roku 2019 realizacja świadczeń wychowawczych odbywała się na podstawie 1 906 decyzji administracyjnych oraz informacji o przyznaniu świadczenia. Należy zaznaczyć iż, począwszy od 01.07.2019r. przyznanie prawa do świadczenia nie wymagało wydania decyzji administracyjnej, tylko informacji.

W roku 2018 wypłacono **17 901** świadczeń wychowawczych na łączną kwotę **8 904 197,73 zł**.

VI. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom – posiadającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym.

Na prawo oraz wysokość dodatku mieszkaniowego wpływ mają następujące czynniki:

- wysokość dochodów rodziny;
- wysokość ponoszonych przez rodzinę wydatków na lokal;
- powierzchnia lokalu.

Realizacja ustawy o dodatkach mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy. W ramach tego zadania w **2019 r.** wypłacono **2 784** świadczenia na kwotę **436 071,12 zł**, natomiast w **2018 r.** – **3 034** świadczenia na kwotę **482 763,03 zł**.

W roku **2019** realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych odbywała się na podstawie **515** decyzji administracyjnych.

VII. Dodatki energetyczne

Od 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie realizuje kolejne zadanie, tj. wypłatę dodatków energetycznych. W/w zadanie wynika z ustawy z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z w/w ustawą dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, będącej stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkującej w miejscu dostarczania energii.

W roku 2019 wypłacono **987** świadczeń na kwotę **14 017,66 zł**. Wypłata świadczeń nastąpiła na podstawie **223** wydanych decyzji.

W analogicznym okresie 2018 roku wypłacono **1 196** świadczeń na kwotę **16 965,49 zł**. Wypłata świadczeń nastąpiła na podstawie **278** wydanych decyzji.

VIII. Karta Dużej Rodziny

Rodziny wielodzietne, chcące zaspokoić wszystkie potrzeby swoich dzieci, zapewnić im warunki zdrowego rozwoju i szczęśliwego dzieciństwa, borykają się z licznymi trudnościami, w tym z ograniczeniami materialnymi, w związku z czym wymagają szczególnego wsparcia.

W ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych od dnia 16 czerwca 2014 r. została wprowadzona Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która w ramach programu funkcjonowała do dnia 31 grudnia 2014 r. Głównym celem programu było promowanie modelu i wizerunku rodziny wielodzietnej, umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej, zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. Realizacja w/w celów odbywała się w szczególności poprzez przyznawanie tym rodzinom uprawnień, w tym wprowadzenie zniżek w ofertach kulturalnych, rekreacyjnych czy transportowych na terenie całego kraju.

Z dniem 01 stycznia 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, która zwiększyła dotychczasowe wsparcie rodzin wielodzietnych oraz stabilność polityki prorodzinnej. Ustawa określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny, sposób przyznawania im uprawnień oraz sposób realizacji i finansowania zadań wynikających z ustawy. Karta Dużej Rodziny w formie tradycyjnej (plastikowej) przysługiwała rodzicom z przynajmniej trójką dzieci. Rodzice mogli korzystać z Karty dożywotnio, dzieci – do 18

roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Karta Dużej Rodziny była wydawana bezpłatnie.

Od dnia 1 stycznia 2018r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej, tj. plastikowej i elektronicznej, tj. na urządzeniach mobilnych. Osoby ubiegające się o Kartę składają jeden wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny, na którym zaznaczają czy ubiegają się o Kartę tradycyjną czy elektroniczną, czy obie formy. Wydanie Karty Dużej Rodziny jest nadal bezpłatne, chyba że osoba posiada już jedną formę karty a składa wniosek o dodatkową formę, wtedy należy ponieść opłatę 9,21 zł (jeśli osoba wystąpiła z wnioskiem o przyznanie tradycyjnej Karty Dużej Rodziny do dnia 31 grudnia 2017 r. była zwolniona z tej opłaty w przypadku gdy złożyła wniosek o przyznanie karty elektronicznej do 31 grudnia 2019 r.).

Zgodnie z nowelizacją ustawy o Karcie Dużej Rodziny, od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy **mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek**. Rodzic (rodzice) lub małżonek rodziców mogą korzystać z Karty dożywotnio.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w: a) szkole – do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego, b) szkole wyższej – do dnia 30 września roku, w którym jest planowane ukończenie nauki,
- bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

W roku 2018 w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny skorzystały **24** rodziny, wydano **199** Kart Dużej Rodziny, w tym rodzicom, małżonkom – 72, dzieciom -127.

W roku 2019 w ramach ustawy o Karcie Dużej Rodziny skorzystało **295** rodzin, wydano **629** Kart Dużej Rodziny, w tym rodzicom, małżonkom – 511, dzieciom – 118.

O możliwości ubiegania się o Kartę Dużej Rodziny klienci MOPS są informowani na bieżąco w trakcie wykonywania zadań przez kadrę MOPS.

Dodatkowo informacje te sukcesywnie są umieszczane na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Ośrodka Pomocy oraz na stronach internetowych.

Wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny osoba (wnioskodawca) składa w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie (gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania) bądź elektronicznie za pośrednictwem portalu Emp@tia.

Koszt obsługi ustawy o Karcie Dużej Rodziny w roku 2019 wyniósł ogółem: **1 923,64 zł**, w tym:

- wydanie Kart **26** rodzinom wielodzietnym, składającym się z rodziców/mążonków, którzy mieli na utrzymaniu dzieci – **358,72 zł** (11 x 13,67 zł + 15 x 13,89 zł),
- wydanie Kart **269** rodzinom wielodzietnym składającym się wyłącznie z rodziców – **1 457,59 zł** (94 x 5,36 zł + 175x 5,45 zł),
- wydanie **18** Kart dla członka rodziny, który był już jej posiadaczem - **50,17 zł** (1 x 2,74 zł + 17 x 2,79 zł),
- wydanie **37** dodatkowych Kart Dużej Rodziny (domówienie KDR) - **51,68 zł** (4 x 1,37 zł + 33 x 1,40 zł),
- wydanie Karty dla nowego członka rodziny wielodzietnej – **0,00 zł**,
- wydanie **2** decyzji administracyjnych, na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy o Karcie Dużej Rodziny – **5,48 zł** (2 x 2,74 zł).

Koszty w/w finansowane były w całości ze środków budżetu Państwa.

IX. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Z dniem 01 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach wymienionej ustawy m.in. pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

1. konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
2. terapii i mediacji,
3. usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
4. pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
5. organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub grupami samopomocowymi.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Dodatkowym obowiązkiem wynikającym z przywołanego powyżej uregulowania prawnego jest zatrudnienie asystentów rodziny.

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje z wnioskiem do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o przydzielenie asystenta rodziny. W zależności od stopnia trudności wykonywanych zadań asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę w nie więcej niż 15 rodzinach. W 2019 roku MOPS w Hrubieszowie złożył wniosek, w ramach rządowego „Programu asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”, który umożliwił dofinansowanie do kosztów zatrudnienia 2 asystentów rodziny. Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów rodziny oraz z wykonywaniem w/w zadania w 2019 r. wynosiły **95 926,20 zł**; finansowane były ze środków budżetu Państwa 30 267,00 zł - wynagrodzenie, z budżetu Gminy Miejskiej 50 020,68 zł - wynagrodzenie oraz pochodne od wynagrodzeń. Dodatkowy wydatek – 15 638,52 zł to dodatkowe wynagrodzenie roczne, pochodne od tych wynagrodzeń oraz pozostałe koszty utrzymania związane z realizacją zadania. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, umożliwiające pozostanie dzieci w rodzinie, zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodzin biologicznych dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej. W 2019 roku, wsparciem przez dwóch asystentów rodziny objętych zostało łącznie 32 rodziny, w tym 56 małoletnich dzieci.

W trakcie 2019 roku z 4 rodzinami współpraca została zakończona, w tym z 3 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodziny (dzieci z w/w rodzin zostały umieszczone w pieczy zastępczej), z 1 rodziną ze względu na osiągnięcie wyznaczonych celów, dzięki czemu rodzina jest w stanie funkcjonować bez wsparcia asystenta rodziny.

Główne problemy występujące w rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny to:

- niskie umiejętności lub niezaradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych,
- problemy zdrowotne, w tym zaburzenia o podłożu psychicznym,
- zachowania aspołeczne dzieci,
- problemy edukacyjne małoletnich.
- brak pracy,
- niski poziom umiejętności załatwiania spraw urzędowych.

W w/w rodzinach wsparcie asystentów rodziny polegało m.in. na :

- przygotowaniu i złożeniu w danej instytucji pism urzędowych różnego typu: podań, wniosków, pozwów sądowych,
- nawiązaniu kontaktów i współpracy z innymi pracownikami instytucji społecznych, poradni specjalistycznych – z pracownikami socjalnymi, pedagogami i wychowawcami, kuratorami, psychologiem, ze służbą zdrowia,
- zwiększeniu motywacji klientów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, poszukiwania pracy,
- zwiększaniu motywacji do podjęcia terapii uzależnień i życia w trzeźwości,
- pomocy w rozwiązywaniu codziennych trudności poprzez zwiększanie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych,
- podnoszeniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych –zaangażowanie w aktywne spędzanie czasu z dzieckiem,
- podniesieniu poziomu higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania,
- wypracowaniu umiejętności gospodarowania budżetem domowym.

W wyniku rocznej pracy asystentów rodziny, **52** dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystentów, udało się pozostawić w ich biologicznych rodzinach.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny jest zobligowany do prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną. Asystent rodziny, po wprowadzeniu do rodziny wymagającej wsparcia przez pracownika socjalnego, przeprowadza wstępną diagnozę, polegającą na zapoznaniu się z oczekiwaniami rodziny oraz przedstawieniu zasad i możliwości oferowanego wsparcia. Następnie diagnozuje środowisko, w celu pogłębienia wiedzy o sytuacji związanej z problemem rodziny i dokonuje oceny sytuacji rodziny objętej wsparciem. Diagnoza i ocena rodziny pozwala asystentowi na opracowanie - wspólnie z rodziną i przy uzgodnieniu z pracownikiem socjalnym - planu pracy. Przy określaniu planu pracy z rodziną i wyznaczaniu celów brane są pod uwagę możliwości, zasoby rodziny i jej środowiska, a także deficyty i bariery. Podczas realizacji działań zawartych w planie pracy możliwa jest ewentualna modyfikacja tego planu, ze względu na zmianę sytuacji rodziny i zgłaszane problemy. W trakcie pracy z rodziną i realizacji zawartego planu pracy, asystenci rodziny dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny, która pozwala na określenie, czy podejmowane działania przybliżają rodzinę do założonych celów i wpływają na poprawę jej sytuacji. Ocenę taką, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sporządza się nie rzadziej niż co pół roku. Dodatkowo asystenci zatrudnieni w MOPS w Hrubieszowie

sporządzają sprawozdania z prowadzonej pracy z rodziną - kwartalne oraz roczne, a także sporządzają - na wniosek sądu – opinie o rodzinie i jej członkach.

Zatrudnienie asystentów rodziny jest – od 2015 r. - zadaniem własnym gminy o charakterze obligatoryjnym.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka w wys.:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wydatki w wys.:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W roku 2019 w pieczy zastępczej przebywało ogółem **28** dzieci z terenu miasta Hrubieszowa, za które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie ponosił odpłatność (z czego 3 dzieci zostało umieszczonych w pieczy w roku 2019). W trakcie roku 2019 jedno dziecko przebywające w placówce opiekuńczo- wychowawczej zostało następnie umieszczone w rodzinie zastępczej.

W roku 2019 jedno dziecko usamodzielniało się, jedno dziecko powróciło do rodziny biologicznej, po czym po kilku miesiącach pobytu ponownie zostało umieszczone w placówce

opiekuńczo- wychowawczej, troje dzieci przebywających w placówce zostało umieszczonych w tymczasowej pieczy.

Wielkość środków finansowych na w/w zadania w 2019 r. wyniosła odpowiednio:

- a) kwota **168 110,05 zł** tytułem wydatków związanych z pobytem 15 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- b) kwota **59 364,20 zł** tytułem wydatków związanych z pobytem 14 dzieci w rodzinach zastępczych.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy jest zatrudnianie rodzin wspierających, które we współpracy z asystentem rodziny będą pomagały w przewyciężaniu problemów rodzin dysfunkcyjnych objętych usługami asystenta.

W okresie sprawozdawczym MOPS w Hrubieszowie nie zatrudniał rodzin wspierających.

X. Program Dobry start

Od 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie realizuje zadanie, wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”.

Zgodnie z w/w Rozporządzeniem świadczenie Dobry Start przysługuje:

- 1) rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku na dziecko;
- 2) osobom uczącym się - raz w roku.

Świadczenie *dobry start* przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- 1) przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia;
- 2) przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie *dobry start* przysługuje także w przypadku:

- 1) ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia;
- 2) ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie Dobry Start przysługuje w kwocie 300,00 zł.

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie na realizację Programu wydatkował kwotę 560 206,16 zł, z czego 542 100,00 zł – kwota wypłaconych świadczeń, 18 106,16 zł – koszty realizacji.

Łącznie w 2019 r. zostało wypłaconych 1 807 świadczeń Dobry Start.

W analogicznym okresie 2018 r. wydatki na realizację Programu wyniosły 562 710,00 zł, z czego 544 500,00 zł – kwota wypłaconych świadczeń, 18 210,00 zł - koszty realizacji.

Przyznanie prawa do świadczenia nie wymagało wydania decyzji administracyjnej.

XI. Przemoc w rodzinie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy rodzinie określa przemoc jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin (którymi w rozumieniu art. 115 § 11 kodeksu karnego są: małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, powinowaci w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność – w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Mimo, że przemoc zawsze pojawia się w relacjach międzyludzkich, dopiero od niedawna mówi się o tym zjawisku znacznie więcej oraz podejmuje różnorodne działania mające na celu zapobieganiu jej. Osoby doświadczające przemocy coraz częściej obejmowane są kompleksową opieką, są coraz bardziej świadome swoich praw i możliwości zmiany sytuacji życiowej.

Aby skutecznie zatrzymać przemoc i zapobiegać jej zjawisku w domach, należy objąć pomocą również osoby stosujące przemoc.

Bardzo ważną kwestię stanowi również objęcie specjalistyczną pomocą krzywdzonych dzieci, które nie mają żadnego wpływu na to, co się z nimi dzieje.

Dzieci przez lojalność wobec swoich najbliższych, rzadko mówią o przemocy, która je dotyka, a z jej skutkami często nie są w stanie poradzić sobie przez całe życie.

Doświadczenie przemocy wykształca poczucie winy, nieprawidłowy obraz samego siebie, zaniżoną samoocenę i bezradność. Uczy też nieprawidłowych wzorców zachowań, które zostają przyjęte za normę, stąd też w wielu rodzinach przemoc to zjawisko wielopokoleniowe. Rodzina, w której występuje przemoc nie zaspokaja podstawowych potrzeb psychicznych, a często i bytowych dziecka. Dzieci z takich rodzin, często wychowywane przez bezradne matki, zaczynają mieć problemy z prawidłowym funkcjonowaniem społecznym.

Pamiętać należy, że przemoc w rodzinie jest działaniem:

- 1) zamierzonym, skierowanym przeciwko innym członkom rodziny,
- 2) naruszającym prawa i dobra osobiste ofiar (prawo do nietykalności fizycznej, szacunku, godności),
- 3) powodującym ból i cierpienie,
- 4) wykorzystującym wyraźną asymetrię sił (np. ze względu na wiek: dziecko – dorosły; osoba w podeszłym wieku – dorosły).

Zgodnie z art. 9 a wyżej przywołanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. W ramach zespołu interdyscyplinarnego mogą być tworzone grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadanie w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych (bezpłatnie).

Obsługę organizacyjno – techniczną zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Hrubieszów został powołany Zarządzeniem Nr 581/2018 Burmistrza Miasta Hrubieszowa z dnia 31 stycznia 2018 roku.

W Skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie, Przychodni Rejonowej w Hrubieszowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołów Szkół, Przedszkoli działających na terenie miasta oraz organizacji pozarządowej.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele w/w podmiotów realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informację o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osoby będące świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2019 r. założono 89 formularzy „Niebieskich Kart”, w tym 87 kart zostało założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Hrubieszowie, 2 karty założone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie. Członkowie Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego sporządzili łącznie 6 formularzy „Niebieskich Kart C i D”.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w roku 2019 utworzono łącznie 73 Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego, które odbyły 176 posiedzeń.

Ogółem pomocą Grup Roboczych objęto 209 osób, w tym: 90 kobiet, 106 mężczyzn i 13 dzieci.

W 2019 r. zakończono 40 procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz 26 procedur „Niebieskie Karty” na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie w roku 2019 - 96 osób skorzystało z poradnictwa socjalnego.

XII. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie

Struktura zatrudnienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hrubieszowie przedstawiała się w sposób następujący: Kierownik, Z-ca Kierownika ds. pomocy środowiskowej, Z-ca Kierownika ds. świadczeń, Główna Księgowa, księgowa – 2 osoby, 9 pracowników socjalnych, starszy specjalista pracy socjalnej, informatyk, 2 pracowników ds. realizacji świadczeń, kasjer, 2 pracowników realizujących świadczenia rodzinne, 2 pracowników wykonujących zadania funduszu alimentacyjnego, 2 pracowników realizujących świadczenia wychowawcze, 1 pracownik realizujący dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne, 1 pracownik obsługi, 2 asystentów rodziny. W trakcie roku 2019 zatrudniane były także osoby na czas określony w ramach zastępstw.

Nadmienia się, że zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku

jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

Nie byłoby pracy socjalnej bez pracowników socjalnych, gdyż de facto, praca socjalna oznacza fachową i celową pomoc międzyludzką, opracowaną na specjalnie wypracowanych metodach. Jest ona świadczona przez konkretne osoby wchodzące w bezpośrednie relacje z klientami. Tak rozumiana praca socjalna nie jest jednorazowym świadczeniem ale specyficznym procesem, wymagającym metodycznego sposobu postępowania.

Z pracy tej wynikają różne zagrożenia o charakterze zawodowym i nie tylko. Pracownik socjalny narażony jest na przemoc fizyczną. Specyfika profesji, nieustanna konieczność ponoszenia odpowiedzialności za swojego klienta oraz podejmowane decyzje, wiążą się z poważnymi obciążeniami psychicznymi, będącymi źródłem przeżywania stresu.

W myśl przepisów prawa, pracownikiem socjalnym może być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, dyplom wyższej szkoły na kierunku praca socjalna lub ukończone studia wyższe o specjalności praca socjalna na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

Wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS w Hrubieszowie w roku 2019 posiadali wymagane przepisami prawa wykształcenie.

Wymienione powyżej uwarunkowania wykonywania zawodu pracownika socjalnego wiążą się z koniecznością podnoszenia poziomu wiedzy w ramach szkoleń.

W roku 2019 pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach o następującej tematyce:

- „Samouszkodzenia i zachowania autoagresywne dzieci i młodzieży – geneza i profilaktyka” (1 osoba)
- „Dialog motywujący - wstęp” (3 osoby)
- „Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży – zagrożenia – narkotyki, dopalacze – mechanizmy cyberzaburzeń – profilaktyka – modelowanie relacji dziecko – technologie cyfrowe” (1 osoba)
- spotkanie superwizyjne w ramach projektu „Bliżej rodziny – szkolenia dla kadry systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej” (2 osoby)
- „Fundusz alimentacyjny - nowelizacja - aktualne problemy” (2 osoby)

- „Mediacje – profesjonalny sposób rozwiązywania problemów na drodze dialogu. Wykorzystanie dialogu motywującego w pracy z rodziną” (3 osoby)
- „Pozyskiwanie funduszy unijnych, w tym zarządzanie projektami. Pozyskiwanie środków finansowych i wdrażanie programów dotyczących wspierania rodziny i organizowania rodzinnej pieczy zastępczej” (1 osoba)
- „Praca z rodziną z problemem uzależnienia” (1 osoba)
- „Świadczenia rodzinne i świadczenia wychowawcze 500 plus. Program mama 4 plus” (2 osoby)
- Konferencja „Pomiędzy edukacją zawodową a rynkiem pracy” (2 osoby)
- „Czas pracy i nowelizacja prawa pracy w 2019 roku” (1 osoba)
- „Trening przeciwdziałania przemocy i profilaktyka uzależnień” (1 osoba)
- „Akademia Streetworkingu” (3 osoby)
- „Profesjonalizacja kadry pomocy społecznej” (1 osoba)
- „Trening kompetencji menedżerskich dla kadry zarządzającej jednostkami pomocy społecznej” (1 osoba)
- „Fundusz alimentacyjny 2019 - aktualne problemy” (2 osoby)
- „Karta Dużej Rodziny – warsztaty interaktywne” (1 osoba)
- „Zerowy PIT dla młodych pracowników i zleceniobiorców od sierpnia 2019 oraz inne zmiany w płacach 2019/2020 w jednostkach samorządu terytorialnego” (1 osoba)
- „Ustawa o pomocy społecznej – nowelizacje - aktualne problemy” (2 osoby)
- „Budżet JST, jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe – plan kont, zasady rachunkowości, ewidencja księgową, majątek, informacja dodatkowa w 2019 r. - po zmianach ” (1 osoba)
- „Prowadzenie ewidencji księgowej w projektach współfinansowanych z europejskiego funduszu społecznego i europejskiego funduszu rozwoju regionalnego na lata 2014-2020” (2 osoby)
- „Opracowanie załączników niezbędnych do podpisania umowy o dofinansowanie projektu – zajęcia warsztatowe” (2 osoby)
- „Szkolenie dotyczące obsługi Centralnego systemu teleinformatycznego SL2014” (2 osoby)
- „Praktyczne aspekty prowadzenia KZP z elementami RODO” (1 osoba)
- „Świadczenia rodzinne i świadczenia wychowawcze 500 plus” (2 osoby)
- „Roczne rozliczenie PIT za 2019 r. Zmiany w PIT na lata 2019 – 2020 ” (1 osoba)
- „Centrum usług społecznych a zmiany w pomocy społecznej” (2 osoby)

- „Eksperckie szkolenie dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pedagogów oparte o strategię „dobrych praktyk” (2 osoby)
- „Trening przeciwdziałania przemocy i profilaktyka uzależnień” (2 osoby)
- „Rola ośrodka pomocy społecznej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”(2 osoby)
- „Asystent rodziny – metodyka i udokumentowanie pracy z rodziną, w tym tworzenie planu pomocy” (1 osoba)

XIII. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

1. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.
2. Podjęcie działań zmierzających do pozyskania w roku 2020 środków finansowych w ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na zatrudnienie asystentów rodziny.
3. Podjęcie działań – w miarę istniejących możliwości finansowych – w kierunku ustanowienia rodziny wspierającej.
4. Podjęcie zadań w kierunku utworzenia świetlicy środowiskowej, jako ośrodka wsparcia wynikającego z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
5. Realizacja Programu Wspierania Rodziny Miasta Hrubieszowa na lata 2018-2020 oraz podjęcie działań zmierzających do opracowania Programu na lata 2021-2023.
6. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz podjęcie działań zmierzających do opracowania Programu na lata 2021-2023.
7. Prowadzenie działań profilaktycznych i poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz ustalenia możliwości i źródeł ich finansowania.
8. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Hrubieszowa w zakresie integracji osób zagrożonych marginalizacją społeczną, budowy systemu wspierającego rodzinę, redukcja bezrobocia i aktywizacja osób pozostających bez zatrudnienia, budowy zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, monitorowania problemów społecznych poprzez uszczegółowienie zadań na rok 2020 i określenie podmiotów realizujących poszczególne zadania oraz podjęcie działań zmierzających do opracowania Strategii na lata 2021-2025.
9. Działania w kierunku utworzenia Mieszkań Chronionych i Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
10. Podejmowanie działań w kierunku wychodzenia z bezdomności przez osoby posiadające status osoby bezdomnej.
11. Podjęcie działań zmierzających do poprawy warunków lokalowych (w tym utworzenie składnicy akt, pokój do rozmów indywidualnych z klientem, docelowo do posiedzeń grup

roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, sekretariat) oraz zwiększenia wynagrodzenia kadry Ośrodka.

12. Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hrubieszowie psychologa, prawnika oraz osoby do obsługi sekretariatu.
13. Monitorowanie i zapewnienie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanie do domów pomocy społecznej oraz kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Hrubieszowie.
14. Pozyskiwanie środków z budżetu Państwa – z Programów rządowych - na realizację usług opiekuńczych.